Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPÔT LÉGAL No 954

BẢNG GIÁ BÁO

	Đính sẵn mandat hay là gửi bằng đồng bạc Đông Dương	Gửi bằng đồng bạc Pháp	Gửi cả đường bay	Mỗi kỳ gửi về Trung-kỳ và Ai-lao	Gửi về các thuộc địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	12 $ 00
Các tùng-sở	»	5 . 00	5 . 00	5 . 00	9 . 00	»
Sáu tháng	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	6 . 00
Ba tháng	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 65	3 . 00	
Một tháng	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	1 . 00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : P. B. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN VĂN VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN VĂN LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur O m 065 de large.
Une seule insertion. . . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. . . . 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

4e page

Việc quốc-phòng của các cường-quốc trong thế-giới bây giờ

Sau cái trận tranh-chiến long trời lở đất trong bốn năm trời, khắp trong thế-giới vẫn luôn là nước chiến-thắng hay là nước chiến-bại, nước lớn hay là nước nhỏ, đều đầy đầu phát cái nguyện bình-hòa, không ai còn có cái mộng tưởng điên cuồng, muốn đem đầu vào cái vực thẳm hão của hai người. Tuy nhiên, lời bình hòa chẳng là nghe êm lắp nói vang động nỗi ngày nào cũng đầy rẫy. Nhưng nói thì nói như thế, mà ký thực ai trong vẫn giữ nhau từng miếng, lấn nhau từng bước; việc quốc phòng của các cường quốc trong thế-giới bây giờ có khi để thường lại còn kịp hơn trước cũng nên. Nào là chủ-nghĩa quốc-tế hiệp tác của quan tổng-thống Wilson, nào là điều ước « chế bớt quân bị » của chính-đảng, nào là hội vạn quốc, nào là nghị-đàn tốc tự quyết, chẳng qua cũng là mấy cái danh-dành trong lịch-sử mà thôi; nước nào nước nấy vẫn phải lo khoảng trương quốc-tế của mình, cũng cố quốc-quyền của mình, mà nước nọ đối với nước kia cũng vẫn phải chịu tri với tri-giành sức với sức, như một lẽ đó-vậy sẵn ra đương trường quyết đấu tới nơi. Than ôi! cái lý tưởng vững của ông thần-sư bình-hòa vẫn không định lại được với cái oai-lực của vị chiến thần mãnh sắc vậy. Đây xin lược thuật cái quốc-tình của các cường quốc về cái phương-châm quốc-phòng của lượng nước hiện dương chủ-trương mà tiến-hành như sau này.

1) *Nước Pháp.* — Lấy địa thế mà nói thì quốc-phòng nước Pháp dương như ở cổ lắm, quốc-cảnh của nước Pasp, dân-ngu-ven cùng với tuổ-địa giới-tuyến đều nhau, cư cái sự, bình-quân hiện thời cũng là thua kém tự rệ, về phía nam có dãy núi Pyrénées ngăn cách, địa giới với nước Tây ban-nha, về phía tắc tiếp giới với nước Ii-gi-thi là một nước đồng-minh chắc chắn, về phía đông giới giáp với nước Thụy-sĩ là một nước trung-lập xưa nay, đều không cần phải phòng bị cho lắm; chỉ về phía đông-nam giao-giới với nước Y đại-lợi, về phía đông-bắc giáp-giới với nước Đức, từ sau khi chiến-tranh, sông Rhin đã về mình quản hai, thì đã có niềm-yên giữ vững được. Địa thế như thế, tưởng không cần phải chú-trọng lắm về việc quốc-phòng; nhưng lại có một nỗi khác khiến cho người Pháp thường phải lên-tiếng lâm là cái hiểu-tượng người giao phải sinh ra sau trận chiến tranh vừa rồi vậy.

Tuy theo cái hòa-ước Versailles, bắt người đức phải triệt tiêu quân-bị, hai nước Anh Mỹ cũng có hứa bảo lĩnh cái cuộc bình hòa trong đại lục Âu-châu, nhưng cái giữ-lâm cần giống điểu-dương đã thấy nào chịu sam lâm trấp-pope, ngày đêm vẫn mài nanh rửa mỏng để thừa cơ mà gây vạ trả hờn.

Trong các nước hiệp ước cũ thì nước Nga đã cùng với nước Đức đề-huề; nước Mỹ thì dứng vào cái địa-vị trung-lập; nước Anh tuy chưa rõ hẳn cái thái-độ thân-thiết với Nga, Đức mà đối với Nga, Đức không cùng một cái thái-đoạn như mình, nước Ý với nước Anh tức là một đồng một đối; muốn một sau này có xảy ra sự biến, thật không chắc vào cái trợ-lực của nước ấy chút nào; tuy có một nước Ba-lan là cái nước đỡ đòn trong khi giao-phong với nước Đức, song hiện thời nước Ba lan cũng nước Nga tranh đoạt quốc-cảnh, mà nước Nga là nước giao-hiếu với nước Đức, giữ sao đến khi Pháp Đức có xung đột, nước Nga khơi ra mà khiến chế nước Ba lan, khi ấy chẳng những nước Ba-lan không giúp được nước Pháp tí gì, mà lại phải cần viện đến nước Pháp nữa. Vậy thì nước Pháp lấy đốc lực mình mà đương với nước Đức, muốn chiếm được ưu-thế, không có ca quốc-bi rất cường-địch thì lem thế nơi. Vả lại những thuộc-địa của nước Pháp rất nhiều cũng cần phải có quân lực bảo-hộ mới được.

Nước Pháp vì cái quốc tình như thế, nên hễ đặt ra việc gì phải bảo trì cái quân-bị cường đại để cùng với quốc-phòng của mình, cư trong đức cần của nước Pháp rất to. Ta mượn hai su đoạn lục-quân, quân số nơi hơn bốn mươi sáu vạn người, có lẽ đứng vào cái địa-vị thứ nhất trong thế giới bây giờ vậy, còn về phương diện ngoại-giao thì chủ-trương một là liên hợp các nước hiệp-ước để phòng giữ nước Đức khỏi xâm phạm đến mình hai là liên-lạc mấy nước nhỏ chung-vi làm cái thành lũy kiên-cố cho nước mình, tức là cái chính sách « đại-lục cân của nước Pháp » trong mấy năm nay vậy, ta là định-đính với nước Anh và nước Mỹ định lập hiệp-ước; nhưng trong mấy cách đó một có cách thứ hai là thấy có hiệu-quả mà thôi.

2 *Nước Mỹ.* — Cái chế nghĩa lập quốc của nước Mỹ tuy cũng gồm ở trong một câu tự-do-quốc-phòng và cái phương-châm quốc-phòng của lượng nước hiện dương chủ-trương mà tiến-hành như sau này.

Châu Mỹ là một châu Mỹ của người Mỹ, nghĩa là mình không tự vào đất việc ngoài, châu Mỹ mà cũng không để cho người ngoài châu Mỹ được dự vào đến việc nước mình. Cái nguyên-nhân cũng vì cái địa thế và cái tình hình kinh tế riêng của nước Mỹ mà thành ra có cái chủ nghĩa ấy. Nước Mỹ vốn tự thành một cái đại-lục độc-lập, cảnh-giới về lục địa chỉ liên tiếp với xứ Gia-nã đại phía bắc và các nước Trung-Mỹ phía nam, xứ Gia-nã-đại thì có hiệp định cùng không đặt quốc-phòng, các nước Trung-Mỹ thì đều nhỏ yếu cả vẫn theo mệnh-lệnh của nước Mỹ không cần phải lo ngại gì, về đường kinh-tế thì về luận là ngày thường hay là ngày có chiến-tranh, các thứ vật cũng thừa đủ cung cấp cho mình, không phải thì ở nước nào cả; chỉ có một cái khuyết-điểm cấp quốc là những quốc dân nước Mỹ có nhiều dân-tộc khác giống nhau cả hồn tạp mà thành, cho nên phải bết sức đoàn-kết để gây lấy một cái quốc-hồn chung; nói về cái địa-thế và cái tình hình kinh-tế thì không nước nào có thể xâm đoạt được mình, mà nói về cái tình-thần quốc dân thì mình cũng không bóng xâm đoạt được ai cả; cho nên việc quốc-phòng nước Mỹ chỉ coi sự phòng giữ những hải-ngoại-tuyến và thủ-hộ những lãnh-thổ ở ngoài hễ mà thôi. Cứ trong điều ước Hoa-thịnh đốn đã hiệp định thì hải-quân của nước Mỹ những chiến-hạm chủ-lực định là 5.200.000 tấn, chia làm hai hạm đội phòng bị hai mặt Thái-bình-dương và Đại-tây-dương, về mặt Thái-bình-dương thì lấy hải-cảng Hạ-uy di và hải-cảng Châu-châu làm nơi căn-cứ, lấy Pai-luật-tân làm nơi trợ-trát, giữ cái eo bể Panama để bảo trợ sự liên lạc của thuộc địa cùng bản quốc, hiện đương dự bị đặt ở đảo Hạ-uy-di một cái pháo-đài lớn, có pháo-binh, bộ-binh và phi-binh đều đủ cả, mà cái đảo ấy cũng là một cái đảo « sự ngẫm đông loàn tại đây, như thế là đủ phòng-ngữ hải ngoại-tuyến và thủ-hộ được những lãnh-thổ ở ngoài bể rồi.

(*Còn nữa*) T. H.

Âu-châu điện-tín

VÕ-TRIỀU-CHÂU

Boulevard ngày 5 Mai 1921

(*Tiếp theo*)

Nước Pháp với Ba lan

Quan Toàn-quốc nước Ba-lan làm lễ trong hễ gặp lễ nhất hạng Q. Đông-công hội-thám cho quan thống-chế Foch.

Cuộc hội-nghị giảng-hòa đông-Âu

Các phái hộ dương thương nghị riêng với nhau về các vấn-đề biên trong cuộc hội-nghị lần thứ nhất của cuộc hội-nghị Paris đã chưa cho đại-sứ Pháp Petit de Julleville và chánh-phủ Pháp về việc quân lính nước Thổ lấy lợp tại đương cương giới đất Syrie.

Các báo đồng-minh nói rằng tin đồn là tin giả mạo, tình thực là Thổ lợp đương cương giới đất Syrie là một tin đồn sa.

Quan Toàn-quyền Merlin tại Pháp

Trong bữa tiệc của viện thuộc-địa khoản đãi quan Toàn-quyền Merlin và quan Toàn quyền Cande tại Hôtel Continental ngày 4 Mai, quan Toàn-quyền Merlin có đọc diễn văn thuật lại cái tôn cải trong phép cai trị thuộc địa bấy nay đã làm cho cả thế-giới nước Pháp một ngày một thêm bình trọng.

Quan Albert Sarraut cũng đọc diễn văn tán dương cái sự-nghiệp của quan cố Toàn quyền Long, và chúc mừng cho quan Toàn-quyền Merlin được bình yên khang thái để ở toàn công việc tổ-tức của chánh-phủ bảo thác cho ngài, mà ngài phải chủ trương lấy ngày sau.

Quan Doumergue cũng đọc diễn văn chắc rằng những sự quan trọng của các thuộc-địa nước Pháp, những kết quả tốt đẹp của khắp các nơi đương gây được, những công cuộc lợi-ích của nước Pháp lợi các nơi hải-ngoại. Ngài lại nói cả chánh-sách trước-đây của Hộ pháp có các điều thiếu sót quảng đại, khiến cho tôi cả các thần dân bảo hộ ai nấy đều đem lòng luyến ái Thượng-quốc.

Việc trong hạt sông Rhur

Các quan đã báo cho các viên chủ-nhiệm các mỏ biết rằng phải có giấy phép của quan binh mới được đem than ra ngoài, không có thì phải bắt.

Vì các viên chủ nhiệm mấy mỏ kia chưa nộp đủ thuế, thì các quan tịch-biên cơ khí tại mấy mỏ than ở miền Duisbourg.

Việc nước Đức

Nếu tôi nội-các Cano đổ, thì có lẽ viên lãnh-tụ đảng binh-dân lên là Stresemann, hoặc viên tài-chánh bộ thượng-thư tên là Hermes thế chân.

Bordeaux, ngày 7 Mai 1921

Việc nước Hoa-kỳ

Hộ đại-sứ nước Hoa kỳ có công-bố rằng bản chánh-phủ cấm tất cả các tàu thuyền ngoại-quốc và Hoa-kỳ không được mang rượu vào địa hạt nước Hoa kỳ. Nhiều tờ báo Hoa-kỳ phản đối việc ấy.

Nước Pháp với Ba-lan

Ngày hôm thứ bảy, quan Thống-chế Foch đã hồi-nghị với quan Thống-chế Pilsudski.

Quan thượng-thư bộ Chiến-tranh nước Ba-lan có giao hội-tình *Polonia Restituta* cho các tướng tá các tùy-binh và phi-binh cùng đi với quan Thống-chế Foch. Chiều hôm chủ nhật quan Thống-chế Foch sẽ đi Posen.

Việc trong hạt sông Rhur

Mấy người làm đình công ở Dusseldorf bị công-kích. Linh canh bắn lại, thì một người bị thương.

Vì một người bảy hoạ có khí phế bỏ, thì thợ thuyền trong mỏ Hacnes nam đã đình-công.

Bảy người linh cảnh-sát nước Đức ăn bảo quản ăn trường ở nước Đức đi đây, đã bị bắt ở Recklinghausen.

Vì thánh thu soạn không nộp một khoản tiền phạt thì các quan đã tịch biên 50 cái máy xe ở công-quỹ của thành phố Bư.

Các quan lại tịch-biên mười bảy chiếc marka tại nhà thị-sảnh Duisseldorf. Số tiền ấy tức là số tiền của chánh-phủ nước Đức dùng để trợ cấp cho thợ thuyền trong hạt sông Rhur.

Cái tâm-tư người Đức

Báo *Evening Standard* có đăng lời của Thống-chế Hindenburg nói với một vị quan võ Hoa kỳ, Thống-chế ấy nói : Thế nào nước Đức cũng phải phục thù dù chẳng một năm hay mười năm nữa song cũng đánh đến cùng, đánh đến khi nào chết hết mới thôi.

Việc thuộc địa Tây phi-châu

Ba chiếc phi-cơ khởi-hành ở Casablanca ngày thứ hai để đi tới Dakara.

Việc nước Đức

Ngày thứ tám nghị viện nước Đức sẽ bàn về chánh-sách ngoại-giao nước Đức.

Một vị giáo-dục tong truong dan-ba

Một người đàn-bà mà nghiêm nhiên làm quan giáo dục Đông-trưởng trong một nước tuổi suốt ở nước mình thật không ai từng mong tưởng tới mà đề thường không thấy trong thế giới cũng chưa từng có bao giờ.

Người ấy là ai ? là một cha nữ-văn hào ở nước Tích-nhĩ-kỳ bây giờ tên gọi Halid Iub Hanoum vậy. Mà năm cây mới đa mười ba tuổi ; người thông minh, ở lẽ ai có tính cương quyết quả-đoán như đàn-ông ; thuở nhỏ học-tập mở cái trường dạy học cho người Mỹ lập tại ở trong Kinh thành nước Pháp, nhờ những con gái người Thổ học tại đó kể bà giỏi vào bậc nhất ; sau khi ra trường bà đi chơi khắp cả Luân-đôn, Bá-linh ; năm mười sáu tuổi, bà làm một quyển sách nói về cách sinh-hoạt của người Thổ.

Trong khi chiến-tranh, bà tuy là người theo Hồ-giáo mà lại tự-mình là chế bội Hồng thập-tự ở Thổ nhĩ kỳ đương lều rỗ cứu em trong nước kết làm một đoàn đi khám bộ quân lính bị thương. Hai năm trước đây, bà ở Ao-khe-lập lập một cái trường học, thu cả học trò con trai và con gái. Anh-hường của bà khắp cả trong vùng Tiểu Á tế á. Sự nghiệp của bà là nhờ sức vận-động cho phụ-nữ được quyền tự do, bà hô-hào khuyên bảo đàn bà trong nước nên từ bỏ cái mảng mặt (tục nước Thổ-nhĩ-kỳ hay che cái mảng mặt), đọc sách viết chữ lo toan sự sinh-hoạt trong xã-hội ; bà mình bạch tuyên-bố cái chủ nghĩa của mình mình định cải tạo cái nước của mình là cái nước đỗ-phế để lâu, bà nói nếu phụ-nữ không lo giải-phóng được thì nước Thổ-nhĩ-kỳ vĩnh viễn là một nước bệnh-phu mãi. Từ đây bà nổi tiếng là lãnh-tụ tân phụ-nữ cả trong nước. Đến khi nước Thổ chống Nước Hy-lạp khai chiến, bà chỉnh thân đi cầm súng tung chinh, ông Mustapha Kémal là trở-lĩnh quốc-dân-đảng nước Thổ khi ấy làm đại tướng, cấp cho bà một chức quân quan, đến khi quốc dân-đảng được chính-quyền, lên Nội-các của quốc dân-đảng thành-lập, bà làm giáo-dục tổng-trưởng ; một vị quốc-vụ-khanh trong tòa Nội-các ấy tức là một người đàn-bà vậy.

X.

VĂN UYÊN

Vịnh người con gái đã đính hôn với một người lại cải hôn lấy người khác

Kiểu nữ cảm tác

Rõ-ràng nói Tống-ngân cho rồi.
Ngẫm đến duyên xưa luống ngẩn-ngơ cười.
Đã thương-quyết sai-ngoa sẽ nữa,
Nào hay tơ tóc hẹn chi a hai.
Gió thu thoảng gió-thề đem hoa mắt,
Mới biết lòng thế hợp quá vội.
Ai nghĩ hiu-sa không thẹn nhỉ,
Cũng mang-nan-nan-lắm ở trên đời.

Dạo gót xem hoa

Hoa tươi-tốt nở-nang trước gió cười,
Ngày xuân em đi dạo xem chơi.
Hỏi ai đào mận đua phô mỉm thắm,
Lại quất tử giống được về mươi.
Hương chẳng mấy hồn cùng sắc nước,
Vóc thêm kém vẻ với nàng trời,
Thôi hoa ai đặn cho may nhé !
Ở trước kẻo vườn-vơ đi mất.

Tắt nước đêm suông

Kìa ai ra nước, ai xuống suối.
Ấy lắt-lẻo, hay lại tắt chuồm.
Ngọn nước tóe-tung như sóng bạc.
Gầy gầu kéo kẹ rộn đêm suông.
Buồng tình lại làng trăng soi tỏ.
Bể ai chơi-vơi cá rẫy tuồm.
Vắng vẻ một mình non với nước.
Trần có mà lại ngẫn cho thuồm !...

Nhớ bạn Nam-định gặp trên tàu

I

Gió đông lay động bức mành tương.
Sực nhớ ai mà luống vấn vương.
Nhớ lúc trên tàu, khi tự biệt,
Vầy Hồ tầng Vị đã cùng chương.

II

Bẻo mây xui gặp nào bay không.
Còn mãi xanh riêng nặng tấm lòng.
Ke Bạch người Nam tình xiết kể.
Trông vời non nước lệ đôi dòng.

Hoàng-Ngọc-Nguyễn xuất-tác.

Bội tuan-duong-ham Bai-phap tôi Tourane

Vì sự đội tuần dương-ham Bai-phap tôi Tourane, viên phóng-sự riêng của bản-quan tại mới gửi ra tin sau này rất kỹ lưỡng

Cuộc hoan-nghênh đội tuần dương-hạm

Trưa hôm 28 Avril hai chiếc tuần dương-hạm « *Victor Hago* và *Jules Michelet* » sự thường bắn đã song song chạy vào đậu tại giữa vũng tháng, trông ra cao vời vợi, lớn sầm sầm, giống như hai cái thấy thành đứng sừng sững trấn áp ngoài cửa bến vậy.

Chánh-phủ Trung-kỳ đã phái quan Đồng-lý và một quan tham-tri vào tiếp quan Thủy-sư đô-đốc và các phái-viên kinh tế. Khi các quan ở ngoài tàu đã vào đến bến cảu Đ'ợ-lý thì có một đội lính khố-đỏ thổi kèn và thi quân lễ chào mừng ; quan đốc-lý ra nghênh tiếp. Các ngài chào rồi chuyện trò xã-giao, rồi vừa rồi có chuyển xe lửa riêng rước các ngài ra Huế.

Hai hôm sau, là 29 và 30 Avril, mỗi hôm đều có một chuyến xe-lửa riêng đưa 200 thủy binh đi chơi Huế. — Trong mấy hôm ấy tại tòa Khâm-sứ và bên thành Mang-cá đều có mở tiệc khoản đãi rất trọng thể.

Tối hôm 30, tại nhà xác Tourane mở cuộc khiêu vũ suốt đêm.

Ở ngoài chiến hạm, ngày nào từ 2 giờ đến 5 giờ chiều cũng có cho phép thiên-hạ đi du-lãm, người ta nô nức đi xem rất đông. mỗi bọn du-khách lên đến tàu thì đã có một người thủy-binh hướng dẫn, chỉ thị cho xem tường tất, ai nấy đều được thỏa-dạ vui lòng.

Trong khi có tuần dương-hạm đội đình trụ ở đây thì xem phong-cảnh thành-thị càng thêm vui vẻ mà chợ là sự buôn bán nhờ được một dịp trông to. Các thầy-bánh lên bờ chơi đạo rất nghiêm-chỉnh, đáng khen thay !

Về cuộc Ngự lãm đội tuần-dương-hạm

Cứ theo chương-trình đã định thì sáng ngày rằm tháng ba ta, tức là 1er Mai 1921, Hoàng-Thượng phụng lưỡng Tôn-cung ngự vào Đà-nẵng du lãm chiến-thuyền, mà hôm ấy nhân vì Thánh-thể khiếm an, nên cuộc Ngự du đình hẳn nghe tin ấy cả thần dân đều lấy làm ngưỡng vọng vô cùng.

Nhưng sao, Thánh ý lại muốn đón đốc tinh giao bảo với Hữu-bang cùng đồng lãm lòng ái thân của ba bọn thần tử, nên ngài mới sắc hạ cho được bà Ngọc-lâm Công chúa phụng Ý chỉ lâm Khâm-mạng của Lưỡng Tôn-cung, quan trú-tướng Nguyễn đại-nhân phụng sắc chỉ làm Khâm-mạng của Hoàng-Thượng, lại sắc hạ cho các quan Hiệp-tế dự thân hộ tùng Khâm giá vào Đà-nẵng hầu lạ-uyên nhân tâm.

Khi Khâm giá vào đến công-quán, các thầy đâu làm lễ cung nghênh rất là long trọng tôn nghiêm và dân sự đều thỏa lòng mong đợi.

Trưa hôm ấy, tại tòa Đốc-lý mở đại yến khoản đãi quan Toàn-quyền đô-thống và các quí quan, quí phu-nhân, có mời quan thủ tướng Nguyễn đại-nhân dự tiệc.

Đến 3 giờ chiều các vị khâm-mạng cùng với quan Khâm-sứ Trung-kỳ, quan Thủy-sư đô-đốc và các quí quan ra bến đi xem chiến thuyền. Các ngài ở lại dự tiệc ngoài bến đến 12 giờ đêm mới trở vào bờ. Liền ngay lúc ấy đã có một chuyến xe lửa riêng chực sẵn trước tòa Đốc lý rước quan Khâm-sứ, các quí quan cùng các quan Nam-triều trở về Huế, đức bà Công-chúa ở lại đến chiều 2 Mai mới đi tô-tô về sau.

Hai chiếc tuần-dương-hạm đã kéo neo chạy thẳng vào Nam-kỳ hồi 10 giờ sáng hôm ấy.

Về việc ban thưởng cho các bàn bái hạ

Hoàng-thượng giao cho các vị Khâm-mạng đem vào Đà nẵng một số bạc và các thứ nay thưởng để ban thưởng cho các bàn bái hạ. Khi quan khâm-mạng đã đọc các lĩnh thần trình bẩm chỉ thị các bàn bái hạ đã hết các nơi thì các quan đã định ban thưởng cho hội Hữu-tri Thương-chánh một trăm đồng Bưu-điện sản cuộc đồng, và một cái kỉ-niệm cho quan phó thủ-hiến xứ ấy. — Hai hội Thương-chánh và Bưu-điện đồng bái hạ tại trước nhà công-quán ; Các bàn của hội Thương chánh làm toàn bằng gỗ, cao lớn như giàn, nhà lầu tùng trên có vọng mộ bộ ngai vàng, một đôi tán vàng, treo một lá cờ vàng to có vẽ rồng vàng, từng dưới, chung hương án có đặt đèn điện khí. — Cả bàn Bưu-điện cũng chung lối như lầu, nhưng toàn bằng thành tre hoa lá, tầng trên có vọng ngai vàng từng dưới hương án. — có đặt đèn điện-khí, lại hai bộ hương án thì một bên đặt máy điện-thoại. — Hai bộ máy ấy giúp được nhiều công việc lắm, rất có ích nhiều những tin tức thông báo với Nội-thành toàn đăng bằng máy ấy cả. Hội ấy đã chụp ảnh toàn-thể bàn bái hạ — Sở Cảnh-sát cũng một bàn, định thưởng mười lăm đồng. — Đồ-lĩnh tập khố xanh chung một bàn, định thưởng hai chục đồng. Sở Ngục-thất cũng một bàn, định thưởng mười lăm đồng. — Các bàn chung bằng hoa là các kiểu cũng khéo, công phu. — Hội Hữu-tri Hỏa xa chung ở trên toa hạng nhất, định thưởng ba chục đồng. Sở theo trên một cái xe thì tổ lấy đàn tì bà rồi mà bài trí cho to bằng ở trên mặt đất, nhưng hộ. Ấy đã thật khéo kếp-

cẩu nên chi từ Tourane đến Huế rất xe lửa đi đến, đâu cũng được nước tiếng khen. Nào thứ kẻ lấy mọ một phía sau là nói ai nấy cũng đều được quan-chiêm thì đã biết ; chính trên của phòng hạng nhất treo một bức hoành-phi sơn son bốn chữ thếp vàng đề : « Chúc-nghiệp thành-hoàng » có ý nói mand và Lê-huấn Khoái là hội viên thành phố ; mỗi ông đề-biển nhà nước riêng *Bière Hommel*. Hội-đồng ấy rất mai sẽ họp tại tòa Đốc-lý

Mác-ga-đa gởi sang Syrie. — Tòa Bạch-ốc báo Pháp vừa mới đặt lệ cho các tàu ở Gia với xứ Syrie và xứ

Cuộc thi bắt cá Âu-trí-viên

Cuộc thi bắt cá Âu-trí-viên của Nữ-thị-Quyên nữ-sĩ hẳn quán như quan Hộ bộ Thượng-thư sung Cơ-mật-viện đại-thần, Hàn-viện Đại-học-sĩ Phan-văn-Tuân đã chấm-chứng về việc điểm duyệt hiệu đã đăng rồi một người con gái. Vì chỗ đường ấy đương chứa, xe M. Tavernier đương xe ở hèn đường để tránh X-e M. Bazire mỗi máy chạy nhanh nên đụng phải xe tia vỡ cả kính làm cho con gái M. Tavernier bị thương. Tòa Án Trừ-giới Haiphong phạt tên Ng-văn-Lừa đảo ; — Phan bá-Ngọc tức Bagiai 31 tuổi, bán hàng với Phan-thị-Quang 24 tuổi và nghệ nghiệp đến ở phố Lò-đúc số 47 đi lừa của Mme Trần-thị-Tỷ 30 tuổi nhà ở Yên-phụ mất 500 đồng bạc và các đồ nữ-trang giá đáng 400 đồng thì đã phải tổng

đàn-bà con gái lại. về tay thì làm các trò rất là gái-xuân.

Đã là người mặc đến bộ áo của nhà binh, đáng lẽ thấy người yêu đuổi thì giáp đỡ mới phải, thế mà lại mượn thế tỏ đây là lính tập mà đánh chồng ghộc đàn bà con gái lại ; về tay thì làm các trò rất là gái-xuân.

Đã là người mặc đến bộ áo của nhà binh, đáng lẽ thấy người yêu đuổi thì giáp đỡ mới phải, thế mà lại mượn thế tỏ đây là lính tập mà đánh chồng

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

« Cung-nghênh Thánh giá » có thắt ba trái gắng bằng lụa vàng; trên bao-lơn dựng một cái khuôn thắt mặt võng bằng lụa vàng đính hoa mầu hồng và mầu điều cả hai mặt, trên thắt trái gắng trái cù cả hai mặt, một ... ; phía sau trên hai cái ... treo ba bức liễn sơn son thếp vàng, một bên đề chữ « Trung-kỳ hạt. Trung ương hỏa xa » một bên đề chữ « Nam ban Hữu ái hội bái hạ », phía trên treo cờ, còn xung quanh kết chữ thọ vuông tròn và kết rồng bằng hoa lá. Xe ấy các quí quan cũng có chụp ảnh.

Ấy là lược kể cách bài-trí các bàn bái hạ của các hội và các sở, còn bao nhiêu ... của hàng linh, của các phủ huyện Quảng-nam; cách kết cấu cực kỳ công xảo tinh vi, nay kể lấy các chỗ có đông bàn của hàng tỉnh và các phủ huyện, cũng biết số nhiều là dường nào. Trước cầu Đốc-lý, phía ngoài một tòa thể-lâu, phía giữa một cái bàn làng dài hơn năm mươi thước tây, phía trong một tòa thể-lâu nữa kiểu cách rất mới lạ. Kẻ đó có hai bàn của xã dân và thân hào Nương-địa Đà-nẵng. Đầu phố Đồng-khánh, hai bên hai bàn bái hạ giữa một cái thể môn gắng qua đường; cuối phố ấy cũng vậy. Trước công-quán, ba bàn bái hạ và một tòa thể lâu, tại ga lớn có một bàn ... lộ đất đóng khẩu ga lớn, và suốt tự bằng tàu đến công quán.

Còn trong công-quán thì ... ngang dây dọc, đủ cả các cung, điện, viện, từ đài các ... phủ quí diệm lệ ... làm sao kể cho xiết được, nhất là ban đêm, đèn điện trời trăm ngọn trong ngoài chiếu điện linh lung, trông vào ... chẳng có vẻ ... kinh.

Cái số bàn ấy từ khoản bài trương các hội các sở, còn bao nhiêu bàn thường đang đình, nghe nói ấy là của Nội-tán, Hoàng-Thượng ... đặc thưởng riêng, còn phí ổn về sự trần thiết thì đã có tiền công-nho chuẩn cấp.

Vua nghề Xiếc

HIỆN NAY TẠI RẠP PALACE CÓ CHIẾU PHIM ẢNH

Cuộc điểm binh trong ngày hội Jeanne d'Arc. — Đến sáng chủ nhật 3 Mai hồi 7 giờ sáng tại đường Puginier sẽ có một cuộc điểm binh. Các đạo quân dự cuộc ấy thì có: đội quân thuộc-địa thứ 9 ... phường nhạc, cơ ba cơ lính, ... đội súng cối xay; về khố đỏ thứ nhất, đội nhạc, cơ 2 cơ lính 2 đội súng cối xay; cơ lính ... thứ sáu, cơ lính ... khố xanh.

Nếu trong khi điểm binh mà trời quang ráo thì sẽ có bốn năm chiếc tàu bay lượn trên không.

... bấy giờ thì quan Toàn-quyền và quan Thống-soái đi xe tới tới trước ...

Tối thứ bảy này có rước đèn — Đến tối thứ bảy 12 Mai này hồi 9 giờ có cuộc rước đèn ... ngày kỷ niệm bà Jeanne d'Arc, họp tại trước cửa ... Thương chánh đường Bờ-sông và qua những đường phố sau này

France, Général Gallieni, Lambert de Bodilot, Paul Bert, Henri Rivière Doudart, Francis Garnier, Bờ-hồ, hàng Đào, hàng Ngang, hàng Đường, hàng Đồng, Sông-tô-lịch, hàng Cót ..., Général Bichot, Maréchal Joffre.

Đường đi Lạng-sơn. — Đường thuộc-địa số 1, Hanoi lên Lạng-sơn, từ kilomètre 92 đến 94 rất là khó đi vì ở khoảng ấy đang đắp cao lên.

ĐẤU VÕ

Cuộc đấu võ tại rạp ... hôm chủ-nhật 13 Mai này chắc là vui lắm. Trước thì Capato thách ... với mình, thì Guiliois ... với Capato. Chắc ta sẽ được xem một cuộc đấu võ hay.

Marcel Franck cũng lại đấu ... Pruvost. Các nhà ... xem những cuộc đấu võ ... chắc là thích cuộc đấu võ này lắm.

Le Page trước đã đánh đổ Le Priol, lại có một tay địch-thủ mới rất can-đảm.

Lại có cuộc đấu võ Annam và mấy cuộc khác nữa, sau này sẽ nói.

... về việc điểm duyệt, hiện đã đăng rõ ở kỳ báo hôm qua. Nay bản-quán lại ... tiếp được thư và tập văn của cụ lớn Thượng Phạm gửi ra thì cụ lớn đã thân thủ phê định 4 giải trúng như sau này:

1	số	XLVI
2	»	IX
3 —	»	CII
4	»	XIII

Bản-quán còn đang bồi phách, đến kỳ báo ngày mai sẽ đăng quí tính phương danh của các nhà trúng giải.

Muốn bán một cái xe ô-tô « Scripps Booth » 15 mã lực, còn tốt lắm, đèn điện và bấm điện chạy máy.
Hỏi tại số 1, phố Dieulefils
...

Cuộc diễn-thuyết tại hội Khai-trí. — Bản quán nhắc lại rằng đến tối thứ năm này hồi 9 giờ ông Monet sẽ diễn-thuyết tại trong vườn hội Khai-trí về « Hiện ... người thanh-niên nước Nam ».

Những người đến nghe diễn-thuyết hôm ấy sẽ đi vào lối cửa phố hàng Trống.

Thuyên chuyển. — M. Đinh-văn-Thâm, ký lục hạng tư tòng sự tại phòng dịch ở Hanoi đổi đi tòa án Hòa-giải Vinh.

M. Bùi-hải-Lương, ký lục hạng nhì, tòng sự tại tòa án Hòa-giải ở Vinh đổi về phòng dịch án Hanoi.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây
Phố hàng ... (rue des Pipes) số nhà ...
Ngày ... từ ... giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.
Phòng ... rất sạch sẽ.
Chữa ... bệnh người lớn và trẻ con.
... 3602

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này

Việc lấy giấy má của hội Ích hữu-thư xã. — Tòa Thượng-thẩm bác cái án của tòa Trừng-trị Hanoi đã xử trước và nhận cho M. Nguyễn-xuân-vịnh là còn nhận ... hội Ích-hữu thư-xã có quyền được đứng ... mặt hội kiện về việc M. Nguyễn-mạnh-Bổng lấy giấy má của hội.

Việc án của xe của nhà Sauvage. — Tòa án Trừng-trị Hanoi trước có kiện Sauer (Henri George) làm công cho công-ty Sauvage ... tháng tù án treo về việc thông-đồng với tên Lộc làm thợ ở đấy lấy xe của công-ty ... bán. Tòa Thượng-thẩm giảm xuống 2 tháng tù án treo. Tên Lộc cũng phải 4 tháng tù án treo nhưng không ... ...

Việc hai ô tô đụng nhau. — Hôm 22 Décembre 1922, xe ô-tô của M. Bazire Charles do Ng-văn Bút là chauffeur cầm máy ở Haiphong lên, gần đến cầu Phú-lương thì gặp cái xe ô-tô của M. Tavernier cũng đi với ... Trừng-trị Haiphong phạt tên Ng-văn-Biên 10 ngày tù và 25 quan án treo ... tiền phạt với tiền lệ phí thì M. Bazire là chủ phải chịu trách-nhiệm. Tòa Thượng-thẩm y án phạt 10 ngày tù án treo và ... tiền phạt lên 100 quan, nhưng không cho án treo.

Biệt xứ chung thân. — Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt tên Đặng-văn-Hưu không làm nghề nghiệp gì, 3 tháng và 1 một ngày tù về tội ăn cắp cái ô nhà một người tên là Ng-v-Bồn đương mua hàng ở phố hàng Áo cũ, và bắt ban tù, bắt phải đi biệt xứ chung thân, vì tên ấy đã can án nhiều lần rồi. Tòa Thượng-thẩm y án.

Khi tuyên án xong tên Hưu kêu oan và khóc rầm lên ... ai bảo cũng không nín. Sau lính sen đầm phải điệu về nhà pha.

Hầu tọ bất lương. — Tên Bá-văn-Chiêu 15 tuổi làm bồi con ở nhà ông đốc-tờ Lamare ... Thế ... nguyên thường ăn cắp tiền của chủ. Một hôm chủ biên số giấy bạc ... để ... tủ ... mở ... thì mất mà khám ... Chiêu thì ... ấy cái giấy bạc ... Tòa Trừng-trị ... nguyên phạt ... Chiêu 3 năm tù. Tòa Thượng-thẩm giảm ... cho tên ấy xuống 8 ... ...

Lừa đảo. — Ng-thị-Giao 56 tuổi ... nghề mạ đồ vàng bạc, Mme Defort ... phòng thấy thế xuất tiền ra để cho ... đem bán mà lại ... Một hôm ... ấy đem đồ mạ ... bán ... đồng với tên Trần-văn-Đậu là đầy tớ Mme Defort ... tiền chia nhau ... về nó đãi là mất cắp. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt thị Giao và tên Đậu mỗi tên 2 tháng tù và 25 quan, tòa Thượng-thẩm tăng tội ... tên ấy mỗi tên lên ... tháng tù và ... quan.

Y-khoa bác-sĩ Sarraihe
... Phố Thợ nhuộm — Giây nói số 395
... chuyên môn ... phần nước ...
... bệnh ... bệnh giang mai, bệnh ...
... đàn ... đầy ...
... đàn bà
...
Ngày nào cũng xem bệnh từ 9 giờ 30 sáng ... 12 giờ trưa ... đến thăm tận nhà
2030

Thưởng hàm. — M. Lê-v-Liễn, tham tá nhứt hạng bưu điện hồi hưu nay giúp việc sở Vô tuyến-điện ở Bạch-mai mới được sắc ban hàm Thị-độc học-sĩ.

Ông Liễn vốn là người Nam kỳ ra làm việc xứ Bắc đã 17 năm nay và đã được ... thưởng 26 các hạng bội tinh. Vậy có lời mừng ông tham Liễn ... Long lang lại cáo.

M. Ng-đình-Nhu thư-ký hạng nhất ngạch Tư-pháp Trung Bắc lưỡng kỳ được đỗ thụ hàn-lâm-viện thị-giảng (5 2).

Ngủ mát. — Tên Quách-v-Đức 18 tuổi bắt được ngủ đêm ở đường cái mà không tiền bạc, giấy căn cước gì đã phải bắt vào sở Mật thám để xét căn-cước.

... giá đáng 400 đồng thì đã phải tống giam để xét.

Du đãng. — Lũ tên Phạm-v-Yện 17 tuổi, Trần văn-Trương 42 tuổi, Trần-Khoa 16 tuổi, Ng-văn-Phúc 15 tuổi, ... 14 tuổi, Trần-văn-Thịnh 15 tuổi và Đào-v-Kỳ 21 tuổi vô gia cư vô nghề nghiệp, đi du đãng ở Hanoi đều phải giải đến Tòa án để xét.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Quan bác-sĩ Witte. — Quan bác-sĩ Witte hội-viên vệ-sinh của hội Vạn-quốc vừa tới nơi, chiều thứ bảy vừa rồi ngài cùng với quan chánh nhà thương binh có đến thăm nhà thương tây ở dưới tàu. Tối hôm ấy ngài lại lên Hanoi để yết kiến quan Toàn-quyền, rồi sẽ đi đường bộ vào Nam-kỳ.

Việc đánh nhau trong vụ bầu cử nghị viên. — Sáng hôm qua tòa án Trừng-trị đã kết án về việc đánh nhau trong vụ bầu cử nghị viên vừa rồi.

Tên Đỗ-đình-Hợp và tên Trạch-đan-Quế vì đánh hai người bầu cử là Hàng-văn Thụy và Ng văn-Tiến thì mỗi tên phải phạt 25 *francs*. Hợp lại phải trả 10 đồng bồi thường cho Tiến và 1 đồng cho Thụy.

Khám tàu. — Sáng thứ hai, sở Thương chính có cho người xuống khám ở dưới tàu *Commissaire Ramel* nghe đâu không thấy gì cả.

Ô TÔ « FORD » MUỐN BÁN
« Ford » très bon état de marche bandages neufs prix 750 $ 00.
Un chassis bon monocylindre avec magneto prix 100 $ 00.
Hỏi tại số 34, đường Belgique
3580 Haiphong

ĐÁP-CẦU

Lính tập ghẹo gái. — Vừa rồi tôi cùng mấy anh em đi câu ở bờ Sông-cầu, khi đang câu vui-vẻ, bỗng thấy tiếng ồn ào, lắng tai nghe: « Em xin ông quyền. Em xin thầy cai ». Trông lên thì thấy mấy cậu lính-tập đứng ở bên cầu đang giơ chân chẩn những ... thế là đấy là lính tập mà dám chòng ghẹo đàn bà con gái ngay ở ngoài đường thì không phải là giống người thật!

Võ-đình-Tn lai cảo

PHÚ-THỌ

Gấu cắn. — Vừa rồi thằng bé con lên 12 tuổi tên là Đặng-văn Lương, người làng Lâm-duyên, tỉnh Tuyên-quang theo người nhà nó đi lên rừng săn bắn, không biết tại làm sao mà nó lại lạc ở rừng; được một lúc gặp con gấu bị đạn bắn đương bằng hái chạy lại vồ thằng bé mà cấu nát cả mình mẩy. May làm sao mà lại gặp ngay được hai bà-đầm cũng săn bắn ở gần quãng ấy trông thấy thằng bé nằm bị thương, liền chạy lại cứu, rồi mang lên xe ô-tô đem về nhà thương Phú-thọ buộc thuốc.

Thuyên chuyển. — Quan Án-sát Phan-đình-Hòe ở tỉnh ... đã gần năm năm, nay có nghị-định đổi đi Bắc-kạn ... các bà con quen biết ai cũng lấy làm tiếc ... Chiều hôm chủ nhật vừa rồi ngài cùng quí quyến đã đi chuyến xe hỏa ... giờ về Hanoi để đáp tàu đi Bắc-kạn. Các quan tỉnh, phủ, huyện, các ông ... phán các sở đi tiễn ngài đến nhà ga đông lắm.

VIỆC KINH-ĐÔ

Đi coi người lùn. — Sách có chữ « bách văn bất như nhất kiến », nghĩa là một trăm lần nghe cũng không bằng một lần trông thấy; bởi vậy mà mấy lần nay một sự người lùn mà ở Huế đã làm người đồn nhiều lời rất lạ-lùng. Bởi vậy mà ông Bùi-thanh Vân đã ra công đi tìm đã mấy ngày xa hơn vài mươi dặm, mới tìm đến nơi nhà người lùn ấy ở tại làng Yên-thuận thuộc huyện Hương-trà mà đem người lùn ấy về tận nhà mà coi mới thật là một người hiếm-kỳ thay!

Số là ở làng Yên-thuận có hai vợ chồng tên dân kia, nhà rất nghèo, sinh được hai đứa con, một đứa trai và một đứa gái. Đứa gái nay đã có chồng lại đã có con, mà đứa con trai tuổi đã 25, mà thân hình chỉ có một khúc, đo được tám tấc tây. — Người lùn ấy đầu to mà tay chưn thì ngắn nhỏ và trùn lại, bàn chưn và cổ chân thì to bậm, đi đứng được như người thường, duy có hai cánh tay thì đã ngắn lại nhỏ, hai bàn tay thì nổi thịt

(Xem trang thứ ba, cột thứ ...)

再生緣孟麗君
TÁI-SINH-DUYÊN
(Sự-tích Mạnh-lệ-Quân)
NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch-thuật
Mới xuất-bản nên biên, theo như khổ « Song-phượng », dầy 232 trang. Có sửa-đổi và thêm nhiều các bức tranh vẽ của hai nhà danh-họa tại Hanoi là M. Lê-đình-Ninh và M. Trần-Phềnh.
Giá bán 0 $ 90 — Tiền cước gửi 0 $ 20
Xin gửi mandat cho ông Nguyễn-Đỗ-Mục Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi.
2085

Số 88

NỮ-TRINH-THÁM

Thuần-Phong dịch thuật

Truyện này nhà nữ trinh-thám khéo đem cái tâm tư tinh mật cái thủ-đoạn khôn ngoan đổi dạng thay hình, khinh thân mạo hiểm mà khám phá được mấy cái kỳ án. Xem truyện này đủ biết cái tài thám án trích tình bọn quần thoa cũng không nhường gì các nhà đại trinh-thám xưa nay vậy. Cho hay yếu liễu tơ đào vẫn chiu tinh-anh trời đất; đừng nghĩ lòng lan tính huệ không bằng đảm lược nam-nhi.

Chúng tôi đánh bạo mỗi người một ngả, chạy tản đi đó. Tôi vừa đi được mấy trăm bước trong đám cỏ hoang, thì bỗng văng vẳng nghe có tiếng khóc. Tôi giật mình đứng lại, rồi cứ lần theo cho đến chỗ người khóc, thì thấy con Kinh-hoa nằm lăn ở dưới đất, nét mặt xám ngắt, mình mẩy run rẩy, mà mồm thì kêu không ra hơi. Tôi vội vàng hỏi sao, bấy giờ mấy chị em cũng nghe tiếng tìm đến. Con Kinh-hoa liền nức nở mà nói:

Tôi thấy có người thắt cổ ở đằng kia!

Chúng tôi giật mình nói:

Ở đâu?

Con Kinh-hoa lấy tay trỏ ra phía tây, chúng tôi liền chạy cả ra phía ấy. Con Kinh-hoa không dám ngồi một mình ở chỗ đó, tôi liền vẫy nó cùng đi với tôi.

Đường sang phía tây lắm lối rẽ, chúng tôi liền chia nhau mỗi người một ngả. Sư-sam Kinh-hoa cùng tôi đi một đường. Đi một lát, lại qua một cái tường đổ, bên tường có một cái cây, bà rõa rậm rạp, trên cành cây có một cái thương lủng lẳng treo vào cổ một người đàn bà.

Con Kinh-hoa run rẩy không dám tiến lên, tôi thấy nó sợ hãi quá, liền ôm chặt vào lòng, rồi thuận chiều gió, gọi tất cả mọi người đến.

Nàng Vi-viên trèo lên cây, cời chiếc thương xuống, thì người còn chưa chết dưới bóng trăng trông rõ nét mặt, chính là người đầy tớ gái nhà Da-vân, tên là Ấn thị, không biết vì sao lại thắt cổ ở đây.

Từ hôm Da-vân trúng-phong, Ấn-thị bỗng đi đâu mất, hôm nay thấy thắt cổ ở đó, chúng tôi đều lấy làm ngạc-nhiên.

Sư-sam mỉm cười mà rằng:

Đây mới thật cả người lẫn của!

Chúng tôi hỏi:

Của nào mà của?

Sư-sam lấy tay trỏ xuống « một cái giếng khô » dưới gốc cây mà nói:

Của mất trộm ở cả trong này!

Nàng Giang-anh nói:

Nói lém như ranh ấy! ai tin được! Chúng ta vừa nghe lời chị mỏ đêm ra cửa tây, thành thử mất công không vô-ích! Bây giờ lại muốn lừa người xuống giếng! Trinh-thám như thế à?

Sư-sam nổi giận mà rằng:

Tôi mà nói ngoa, thì đầu tôi đây xin các chị cứ việc chặt!

Nàng Vi-viên mỉm cười mà nói:

Chưa đến tội chặt đầu!

Sư-sam vội-vội chạy về, vừa chạy vừa nói rằng:

Để tôi đi lấy dây, tôi xuống giếng!

Tôi vội vàng gọi mà bảo:

Đã ở dưới giếng thì còn đi đâu mất, hãy cứu lấy người đã nào?

Sư-sam cứ một mạch chạy thẳng.

Tôi liền cùng nàng Vi-viên lại chữa cho Ấn-thị, thì Sư-sam đã đem dây thừng đến. Nàng Tuệ-châu buộc ngay thừng vào hai cánh tay, tình nguyện xuống giếng. Sư-sam liền cầm đầu thừng rong cho.

Một lúc nàng Tuệ châu lên, hất hơ hất hải nói rằng:

Dưới giếng có một người chết! tôi đánh diêm soi mặt, quả nhiên hệt khổ mặt ở tấm ảnh mà Sam muội đưa lúc nãy, chỉ khác có ăn mặc quần áo đàn ông!

Sư-sam nói:

Thế nào nữa?

Bao nhiêu những tiền nong đồ vật mất trộm cũng thấy ở cả dưới ấy, tôi giẫm bẹp mất mấy cái đồ vàng!

Sư-sam liền ngảnh lại nàng Giang-anh mà bảo rằng:

Rõ thật chị...! Mồm mẹ mẻ nó có sứt đâu?

Bấy giờ người đầu bếp đã đến, tôi cùng nàng Vi-viên lại ròng nàng Tuệ châu xuống giếng đem hết cả mọi cái ra. Người đầu bếp cõng Ấn-thị, con Kinh-hoa cũng đi trở vào, còn chúng tôi chia nhau mang hai nghìn lạng bạc cùng 17 bộ nữ-trang, làm toàn bằng vàng ngọc cả, đem về nhà họ Quách mà hát khúc Khải-hoàn của bọn « Nữ-trinh-thám » đã được thành công!

Bấy giờ Da-vân cũng đã gần khỏi, ngồi dậy nói chuyện được, nghe tin của mất lại thấy cả, cũng giật mình lấy làm lạ.

Hà-quan thì kiểm các đồ nữ-trang, Vi-viên thì đếm bạc, đều đủ cả, chỉ có bức thư của Nhất tài cùng ba trăm đồng bạc mất lớp sau thì không thấy, Sư-sam nói:

Cái này để phải hỏi đứa con gái Lai-thị thì mới ra. Lúc mờ sáng, Ấn-thị đã hồi lại rồi, chúng tôi sai lấy cháo loãng cho ăn và hỏi dò sự-thực!

Ấn-thị nói:

Tôi tham cái lợi nhỏ, mà gây nên cái vạ tày trời, công việc ngày nay, tôi đã liều một chết. Tuy vậy, tôi cũng không giấu làm gì. Tôi vào phục dịch ở đây đã tám năm trời nay, chủ nhân vẫn một lòng tin cậy. Tháng 5 năm ngoái, có người đầy tớ cũ của chủ-nhân là Mã-thắng-tài ở Tú-giã đến, chủ-nhân cho ở để làm ăn. Tôi thấy Thắng-tài đẹp trai, hai bên bèn cùng nhau dan-díu. Nhưng khổ vì nỗi không có chỗ nằm ngồi tự tiện. Nhân nghe nói nhà Bình-thị ở bên cầu. Ô-y thường chứa những bọn si-nam oán nữ, chúng tôi bèn cứ năm bữa nửa tháng lại hẹn nhau ở đó một lần. Tháng bẩy vừa rồi, Quách-nhất-tài nói với Thắng-tài rằng nếu lấy hộ được phong-thư ở nhà chủ nhân ra thì sẽ thuê 40 đồng bạc. Thắng-tài lợi kỳ thế, nhân bảo với tôi. Tôi nghĩ những giấy má quan-hệ như thế, chủ-nhân tất cất kỹ, biết đâu mà tìm, Thắng-tài nhất định xui tôi, tôi cố ý dò, thì thấy có cái tủ trong buồng Hà-quan Tiểu-thư, thường không mở mấy khi, đoán chắc là những vật trọng-yếu tất cất ở đó. Tuy biết vậy, song chưa có dịp nào may, đến mãi thượng tuần tháng này, Hà-quan Tiểu-thư, Mai-quan công tử cùng chủ-nhân trong mình đều khó ở, tôi liền mua một lọ thuốc ngủ, hòa lẫn vào thuốc cho cả ba người uống, rồi mới lẫn thìa khóa lẻn vào mở tủ, thời quả nhiên tìm thấy phong-thư của Nhất-tài, sau tôi lại lục khắp cả xem, tui thấy có mấy cuộn bạc để nguyên, liền lấy ra rồi đóng cửa tủ lại. Bấy giờ tôi mừng cuống mừng cuồng, quên không nghĩ đến chuyện giấu tang, sau mãi mới sực nhớ ra, thì luống cuống cả người, bồ hôi mướt ra như tắm, Sau nhớ ra rằng sau vườn có cái giếng khô, liền vội vàng mở cửa bỏ xuống đó, còn phong-thư của nhất-tài thì bỏ vào trong túi, chắc rằng không ai biết gì! Sau tôi lại nghĩ nếu chủ-nhân biết rằng mất trộm thì tất tra tấn mọi người, thì việc ấy cũng không thỏa. Nhân thế tối hôm rằm, tôi lại hòa thuốc ngủ cho uống như lần trước, rồi mở cửa sau — cửa ấy then khóa vẫn tôi giữ — ra vườn, bẻ cành quế, chặt bạo cửa, bỏ then khóa, dẫm chân vào quãng bùn, vất chiếc dây ở bên tường giả làm ra dáng kẻ trộm...

(Còn nữa)

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM
... 南
BIJOUTERIE — ORFÈVRERIE

lên béo to, còn những ngón tay thì mọc từ trong bàn tay mà ra như hình những ngón tay của trái cam phật-thủ vậy, chớ không giống tay người thường, mà lại không có sức mạnh mà cử-động cả hai tay cho mau lẹ như người thường, nhưng cũng làm được các việc tiểu kỷ như là đương ...

Lại tiền hôm sau, cũng ở đó, có một người đi hái dâu về, cũng bị con cọp ấy đi đón trước mặt người ấy, rập toan kiếm miếng, nhưng may sao người ấy chạy thoát, thì nó cứ theo mãi, đến nơi gần làng họ la ra đuổi, khi đó cọp mới chịu cong đuôi chạy vào rừng. Nhưng được độ một buổi ...

đồng-bang mình ngụ đất nước này, ngỏ khi số giời mệnh bạc lâm-cảnh, như thế tưởng người mình cũng còn ... chút lương-tâm thế.

Ấy cũng vì những điều trông nghe thấy thêm đau đớn lòng, cho nên mới trong tuần tháng năm năm ngoái mới ... mấy bức thiện-nhân ra tay sáng ...

茂 MAO-SENG 盛
57, Rue Jean-Dupuis (Chợ Mới), Hanoi
Máy nói số 248
Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm ...

Hiệu ÍCH-KÝ
Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 58
Mở đã hơn 20 năm, bán ...

HIỆU BÁN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

[illegible] 南

B[illegible]-IE — [illegible]FÈVRERIE

NAM-BẢO

Hanoi — 16, Rue de la soie, 16 — Hanoi

CHẾ-TẠO : — V[illegible] xuyến, hạt, nhẫn, giây đeo đồng-hồ, giây chuyền, đàn gậy, cán ô, túi tóc, vỷ thuốc [illegible] hộp thuốc lào, vỏ điếm v. v. bằng vàng đúng tuổi đúng cân và toàn bạc [illegible]. Có nhiều thợ khéo để làm mọi thứ các quý-khách đặt lối riêng.

BÁN : — Vàng diệp Vinh-thịnh-long, mặt đá thực đủ các mầu, ngọc-thạch, giây đeo thẻ-bài, giây kim-khánh, giây kim-tiền, đồng-hồ quả quít vỏ bạc và vỏ kền v. v.

Buôn bán chắc chắn, [illegible] cần lâu gốc. 2042

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN

Bộ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!

[illegible] CACHETS ANTI-GRIPPE [illegible]

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS số 54 phố Tràng-tiền, Hanoi

lên béo to, còn những ngón tay thì mọc từ trong bàn tay mà ra như hình những ngón tay của trái cam phật-thủ vậy, chớ không giống tay người thường mà lại không có sức mạnh mà cử-động của hai tay cho mau lẹ như người thường, nhưng cũng làm được các việc tiểu kỷ như là đương thúng và dần sàng mà đương được cho với tre thời phải nhờ có người khác, lại cầu cá và quét nhà cùng những việc nhẹ đều làm được cả. Tiếng nói [illegible] như người thường, duy có tánh tình thì cô-độc, chớ không có dạn bạo như người thường.

Khi ông Bùi-thanh-Vân đến nơi nhà bảo cha mẹ người lùn ấy đem nó tới Huế cho người ta [illegible] có lẽ lấy được tiền nuôi đỡ nghèo, nhưng họ không coi, nói rằng nếu đem đi thì đã bỏ công việc mà lại xa xôi không biết đâu mà trú ngụ, nhưng ông B. T. V. có tánh ưa sự lạ, lại muốn cho mọi người đều được trông thấy cho rộng sự kiến văn lại thấy chúng nó nghèo khổ mà không biết nhờ ai, nên mới cho chúng nó hai đồng bạc, rồi đem người lùn ấy cùng cha mẹ nó về Huế, có ý cho nó về trường hát cho người ta xem để cho nó kiếm tiền, nhưng sau không tiện, lại đem nó về nhà ông để nó sau nhà, cho cha nó giữ cửa ngõ, mỗi người muốn coi phải cho hai xu mới được vào; làm cách ấy nội trong hai ngày mà chúng nó thu được 15 đồng bạc mà ngày nào trước cửa ông người cũng đông như hội, thật là vui thay! Được [illegible] người lùn không chịu ở lại [illegible] nhớ nhà lắm nên phải cung [illegible] về. Nếu nó ở lại thì còn phát tài nhiều nữa vì càng ngày người đến xem càng đông; trong hai hôm người ta vào xem tại nhà ông Bùi-thanh-Vân bao nhiêu bồn hoa chậu kiểng đều bị người ta phá [illegible] tan nát cả, thế mà ông cứ một lòng vui vẻ có ý để giúp cho kẻ nghèo làm ăn. Thật là cái lòng thương người của ông nên quí hóa thay!

Thợ cưa bị nạn. — [illegible] hôm 24 Avril tại nơi bến Thương bạc có ba người thợ cưa chống trọi một lẻ gỗ rất to mà lẻ gỗ ấy đã cưa ra ba đoạn dọc. Chống trọi thế nào chẳng biết mà lẻ gỗ rơi xuống chân phải người thợ đứng dưới, những đang-cưa sả ra và chém vào vai và đầu rất là trọng thương, liền vực xuống đò, chở lên nhà thương được một hồi thì chết. Khổ thay! người thợ cưa ấy bị chết một cách [illegible] như thế là bởi vì nghề nghiệp mà phải bỏ mình, nhưng chết thì thiệt mạng mà vợ con mất nhờ cậy đã đành lại không được ai tư trợ cho về sự [illegible] ấy đáng lẽ ra [illegible] người chủ [illegible] cưa để làm việc cho mình [illegible] thuốc [illegible] gia-quyến người ấy [illegible] thì mới có nghĩa [illegible] Mong [illegible] nghề [illegible] nên các nước Âu [illegible] thương-lạ cả nghề [illegible] được bảo-hộ [illegible] mau chấn-hưng mới mong có ngày thịnh-đạt hơn nữa vì rằng những người thợ thuyền đã đem sức mình mà làm giàu cho người [illegible] khoản công việc, nên trong khi làm lụng có sự rủi ro thì người chủ phải [illegible] đến bồi thường mạng [illegible] xứng đáng [illegible] nghĩa ấy thật là nhiều [illegible], thế mà ta thường thấy [illegible] người thợ thuyền làm công việc ở xứ này [illegible] khi bị rủi ro thiệt mạng, ông chủ [illegible] đoái hoài tới, thế thì còn ra cái nghĩa lý gì nữa đã thế mà vợ con người thợ thuyền ấy đôi khi đến xin tiền tuất có ở nơi ông chủ lại thường phải quở trách, như thế mới thật là vô-lý thay!

VIỆC TRUNG-KỲ

CỬA-RÀO (Tương-Dương)

Cọp bắt người. — Hôm thứ sáu 27 Avril 1923, ở làng Khe-ngậu, gần đây mới xẩy ra một tin kinh khủng. Nguyên là ở làng ấy có một bà già, hôm ấy đi làm rẫy về, vào hồi 5 giờ chiều, chẳng may thình lình có một con cọp nhớn ẩn tưởng dưới tàn chà, chạy ra bắt lấy người già ấy mà cắn, may sao người ấy hô-hoán lên thì người làng đổ lại cứu, cọp ta biết thế không thể trói mồi, liền bỏ cút. Thật là may cho người già yếu ấy khỏi được cọp đem vào rừng. Nhưng nghe chừng người này bị trọng-thương, là vì cọp đã cắn vào cổ hai ba dấu và một cánh tay bị đau nát cả. Nhưng còn đương điều trị, có lẽ cũng chưa chắc thoát khỏi được cái chết đâu. Thương thay! một người già yếu mà gặp phải cái [illegible] chẳng may như thế

Lại liền hôm sau, cũng ở đó, có một người đi hái dâu về, cũng bị con cọp ấy đi đón trước mặt người ấy, rắp toan kiếm miếng, nhưng may sao người ấy chạy thoát, thì nó cứ theo mãi, đến nơi gần làng họ ùa ra đuổi, khi đó cọp mới chịu cong đuôi chạy vào rừng. Nhưng được độ một buổi nữa, nó lại ra bắt mất ba con lợn của làng đó, nhưng vì nặng quá, cọp chỉ tha được một con chạy vào rừng thôi. Nhưng nghe nói thì cọp này quen mùi mãi, hãy còn như tiếc lắm! mà lần [illegible] chưa [illegible]. La [illegible] chốn này là nơi rừng xanh núi rậm thật nhưng không bao giờ xẩy ra những sự sớm [illegible] này.

Việc này lý trưởng sở tại đã trình quan, mong rằng quan Bố sẽ cho vài người lính sang để mà trừ-khử con ác-thú này đi, thì thật là một sự hạnh phúc cho nhân dân chốn này. Nếu không trừ được, thì sẽ có [illegible] nó quen mùi [illegible] thừa co làm [illegible]

Trần-nguyên Quý lại cảo

Đói ăn vụng túng làm càn. — Hôm 29 Avril 1923 này có một kẻ nghèo đói, nhân khi thừa cơ lẻn vào ngay đền Kh[illegible] vào lấy mất một cái áo đỏ và [illegible] cái [illegible] với hai ca [illegible] lấy xong [illegible] đem đi bán, chẳng may [illegible] đem bán cho một bà [illegible] tên là Tiếp xưa nay vẫn sẵn lòng lễ bái, bà [illegible] tình trong [illegible], hỏi anh nghèo này, đóng áo đỏ [illegible] và thắt dây lưng điều, tay xách đồ-binh, liền chạy đi báo ông Lư, khi đó ông Lư và mấy người [illegible] lấy lại được đủ cả đồ [illegible], ông Lư [illegible] nọ [illegible] mà cho một cái bốp. Việc này mà biết ra, là nhờ có ơn bà Tiếp không thì nó thoát khỏi [illegible] đáng khen cho bà ấy [illegible] xong ông Lư trình quan đuổi [illegible]

Hoa [illegible] lại cảo

AMITCHÉOU

Việt-Nam nghĩa địa

Từ khi người Tây đặt đường xe hỏa giao-thông qua sang phía nam nước Tàu là đất Vân-nam này, đồng bào mình [illegible] sang giúp công việc làm ăn suốt dọc đường sắt từ Hokéou tới Yunnanfou cũng khá đông, ước nhân số được [illegible] người. Phần đông [illegible] người mình ngụ cư tại ga Amitchéou [illegible], vì Amitchéou là một huyện to đông vui sầm uất hơn một [illegible], và [illegible] là địa phận thứ [illegible] của [illegible] Hỏa-xa, cận-tiếp về sở chánh Hanoi có nhà ga to có xưởng [illegible] nhà máy, nho bạc [illegible] văn-phòng phó kỹ sư [illegible] cơ-khí v[illegible]. Bởi vậy [illegible] An-nam ta xúm vẫy đia-phía [illegible] làm ăn [illegible] coi về đông [illegible] Ngoài [illegible] sinh, phải có tử, [illegible], tử quy [illegible] khi [illegible] ở đây [illegible] hạnh [illegible] lăng gia lòng ông [illegible] về đất cát [illegible] đất [illegible] phước đến rồi có khi [illegible] đường, góc núi, [illegible] để mà vong linh người mệnh bạc nào đã chắc có được [illegible] yên đâu? Có khi chính-phủ [illegible] xẻ lấy, ruộng đất cày bừa, mở mang đường sá, đến lúc mãn năm tới ngày, [illegible] kỳ khổ chỗ cát táng nắm xương tàn về xứ sở thì than ôi đã bị hoặc quân Sơn-kiu (1) hủy phá mồ mả nát ăn, hoặc bị nhầm lẫn biến cố đi đâu. Tưởng nông nỗi đó đồng bang ta, ai người có huyết-mạch mà chẳng động lòng xót thương.

Công-ty Hỏa-xa thì đã có nghĩa-phần mộ-địa xây đắp một khoảng đất riêng, ngộ lúc có ai trong những người làm việc, mệnh một để lấy chỗ chôn cất. Còn người mình ngụ-cư sang buôn bán làm ăn công sở, tư sở ngoài vẫn chịu một phần bất-úc trong biến-đạo nghĩa tử vậy. — Hãy trông về cố-quốc nhà mình các tỉnh thành lớn nhỏ đều có nghĩa-trang nọ, nghĩa-địa kia của các người ngoại-quốc sang trú ngụ nước ta lập xây quy-mô rộng rãi, cây cỏ rườm rà, lòng lấy dường bao, khiến cho kẻ tha-phương, nhỡ đường đứt đoạn, tang bồng hồ-bỉ, kịp khi mai mốt yên giấc trăm năm, tấm thân cũng còn được nằm nơi mồ yên mả đẹp.

Ô! Trải bao phen nắng gội mưa nhuần, số người Annam ta tới đây, đất khách quê người, làm ăn một ngày một thịnh-đạt hơn 20 năm lẻ không được một kẻ thức thời nào, biết hô-hào bảo nhau luyến-cổ, quyên lập nên được một nghĩa-địa riêng cho người đồng-bang mình ngụ đất nước này, ngộ khi số giời mệnh bạc lâm-chung, như thế tưởng người mình cũng còn k[illegible] chút lương-tâm thật.

Ấy cũng vì những điều trông nghe thấy thêm đau đớn lòng, cho nên mãi trong tuần tháng năm năm ngoái mới có mấy bực thiện-nhân ra tay sáng lập, cổ võ nhau bạc cùng nhau đệ đơn trình quan Lãnh-sự Pháp tại Mong-tséu, ngài đã chuẩn y ngày mồng 5 tháng 5 tây năm 1922, cho phép các ông mở sổ lạc-quyên lấy tiền, lập ra một nghĩa-địa này gọi là « Việt-Nam nghĩa-địa ». Công việc đều đã hoàn-thành, cả [illegible] được ngót 150 thước vuông, quy-mô thực rộng rãi thênh thang, xây tường đắp móng, kiên-cố vững bền; có chùa thờ bách-linh âm-hồn, có bia kỷ niệm, trụ cột xây đan đối của, phong cảnh hữu tình sơn thủy, tứ bề có cây cỏ thụ rậm rạp um che, đối diện có đầm nước rộng trong xung quanh xa núi rừng ngất cao bao bọc; coi vẻ rộng lấy phong quang oai nghi đẹp đẽ lắm lắm.

Nghe đâu đinh quyết đến ngày 1er tháng tư ta tức là thứ tư ngày 16 tháng năm tây năm 1923 này làm lễ khánh thành. Có mời tất cả các đồng bang ta, thiện-nam, tín-nữ; Tây, Tàu, Annam suốt dọc đường xe-lửa đến chứng kiến cuộc phúc đã toàn lập được hoàn-thành rồi vậy.

Việc lợi chung đang mong mỏi, nay tổ chức thành lập được, ta cũng nên đồng thanh khen mừng, ca tụng công đức các ông đã khởi xướng, sáng lập ra không quản công khó nhọc ngọt [illegible], đi quyên khắp mấy ga [illegible] xin phép, trông nom săn sóc các việc xây đắp tường lũy, chùa chiền vân vân.

Kể ra mới được một việc kết quả trong những công cuộc còn cần phải tổ chức [illegible]. Vậy ước ao từ nay các ông có lòng nhiệt-tâm, bảo tâm đó sẽ lại vui lòng hô-hào bàn định, cùng nhau kẻ ra công, người giúp của [illegible] với công-ty Hỏa-xa đỡ thêm cho một phần [illegible] lên một trường Sơ-học đồng ấu dạy bảo cho những con cái các nhà phán kỳ, làng nho, thợ thuyền, buôn bán, bồi bếp phu, mục-kích hiện đến có đến 50 60 đứa trẻ con kể cả mấy gái [illegible] đến tuổi học thôi. [illegible] tổ chức một tiểu-thư viện [illegible] em đồng-sở, đồng bang, trong buyện-y lúc tối khi nhàn rỗi, cùng nhau đàm đạo khuyên bảo đọc xem các sách vở báo [illegible] cũng đỡ mất mỏ, cuối tháng [illegible] cộng một số tiền khá to [illegible] trong đã qua [illegible] dân đất nhau [illegible] mất cũng vào các sòng bạc to, nhỏ ở đây. Vậy các con bạc đồng-bang ta nghĩ sao!

Trương-quân Tuy

(1) Chó rừng hình to bằng chó tây, đuôi xồm dài, trán rẫn heo sắt, hay bới mả búc về quan-tài mà ăn nát thây ốc mất người ngửi

Ta nên chú ý!

[illegible] phải [illegible] bệnh ấy [illegible] không [illegible] sang [illegible] sự nguy to cho [illegible]

Vậy ta nên chú ý!
Nên chú ý, thì làm thế nào?
Nên chú ý thì kịp dùng ngay thứ thuốc:

DÉPURATIF SENSAL

[illegible] một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng nào xứ nóng như xứ mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa; vì chủ-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thời-tiết ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết tưởng không được hợp thời lắm vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh [illegible] mang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert trước cửa hiệu Gò đa trông sang.

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

MÁY NÓI SỐ 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chấn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của Nhà-nước.

Hàng tốt, giá cũng hạ, vì hiệu tôi muốn mong đông khách.

Có cả gạch xây nhà bán.

Quý-khách có dùng xin mời chiếu cố.

2044 MAO THINH kính cáo

Hiệu ÍCH-KÝ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 58

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện ta, giây tây 8, 4, 6 cái, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-lầm, bìa ngũ sắc, giấy vẽ, sổ croquis, tẩy Đầu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

2064

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quý-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu đến khi sẽ mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhỡ mà lầm ra không đỡ được, lại oán thì trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quý-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản hiệu thì xin phôn rõ.

« Nhà Bán thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
ED. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi

Máy điện phải chữa

Công ty điện-khí Đông-pháp có lời để các nhà mua điện biết rằng vì một cái máy hỏng, cần phải chữa ngay, thì mấy hôm công ty phải giảm sức điện đi, và không khéo có lúc phải tắt điện tại một vài khu.

Công-ty điện-khí Đông-pháp

Cây cối ở gần các giây cái dẫn điện vào các nhà xem cành không được cẩn thận, gây nên lắm sự bất tiện mà trong những lúc có cơn dông lắm cho cháy cầu chì hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 16 mới rồi, mà trong lúc ấy đến khi sửa lại đường điện, ngõ ai vô ý đụng phải giây điện có thể gây nên lắm sự rủi-ro.

Vậy ông Chánh Giám-đốc công-ty điện-khí xin có lời công-bố mọi lẽ để các nhà mua điện biết.

Xin các ngài cho xén ngay cây-cối, khiến cho từ giây điện cho đến cành cây phải cách ít ra là một thước.

Các ngài mua điện muốn nhờ Công ty làm giúm việc ấy cũng được.

SPORTSMEN!!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA

BALLES TENNIS BUSSEY

et accessoires

Chez Société «QUẢNG-HƯNG-LONG»

N° 79, Rue des Paniers, Hanoi 2014

TIỂU-THUYẾT

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

(Lịch-sử tiểu-thuyết nước Pháp)

Soạn-giả **Alexandre DUMAS**
Dịch-giả **NGUYỄN-VĂN-VĨNH**

Mỗi tập (32 trang) **0$15** (tiền cước 0$08)
Toàn bộ (24 tập) **3.00** (tiền cước 0$35)

Ai mua xin gửi thư có mandat cho

M. BÙI-XUÂN-THÀNH

Quản-lý nhà in Trung-Bắc-Tân-Văn
61-63, Rue du Coton, 61-63
HANOI

Đồng-hồ treo và để

MÁY ĐỨC CỰC TỐT

BẢO HÀNH 10 NĂM

Máy chạy 15 hôm, đánh tiếng chuông thanh nhã. Vỏ bằng gỗ ghép không bao giờ mọt.

Mỗi cái 15$00

Cước tính thực ra

TONG-YUNE-TAI

49, Phố Hàng Ngang HANOI

2050

SẮP MỞ

Cô Ba

PACHOD Frères & Cie LYON

2050

MỘT NGƯỜI KHỎE LA[illegible]

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-71) cung cấp (Chiều 30/12/2011 tại Sài Gòn) Bản Xưa Quán Xưa Đường (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NGƯỜI ĐI SĂN — Chẳng còn phải dùng súng rừng đánh nổi sư-tử Uống một cốc QUINIUM LABARRAQUE, thì khỏe là thường như thế

Săn ... Uống một cốc, tức cốc ... Quinium Labarraque, thì chẳng bao lâu mà người ốm nhọc đến đâu cũng hoàn sức lại được. Những bệnh biết thuốc những bệnh xin mãn lâu ngày, dai dẳng đến đâu cũng có thể được một cách chắc chắn và êm đềm. Dùng thuốc ấy thì những bệnh sốt rét đến dần dần cũng bắt lìa ma-rét.

Vì vậy, những người vàng đuổi, hoặc vì đau đớn, hoặc vì làm lũng khó nhọc, hoặc có việc gì thì cũng nên mua thêm thể phải say nhược; những người thanh niên lớn lên chớm qua mọi sinh tố kém sức khỏe, cần được lợi lên da dẻ hồng hào, cần sức gia lực cũng thường yêu dưỡng, những người mắc xấu hoặc bệnh lực sức, đều nên dùng ngay cốc Quinium Labarraque. Nhà Labarraque người gửi bán khắp lại cũng nên uống thử.

Các hàng bán chỉ đều cũng có bán rượu thuốc Quinium Labarraque chai nhỏ 3 quan lớn 5 t.

Chính-điểm Maison FRERE, 19 Rue Jacob, Paris.

BỆNH NHỨC ĐẦU

như cầm tính đàm vào

Khi một phát lạn thì thấy nhức đầu, đau mắt, rồi sau sinh ra bệnh chóng mặt. Hai bên thái-dương thấy đều nhức lạ lùng, hình như cái lành nó đâm vào đấy vậy. Rồi thì chuyển động đến cả tâm can, mửa ra đàm dãi, đỏ gắn, răng ngắc, lấp cực đường mạch máu (mạch máu sợ gân, sợ tai các mạch máu, trí-não, não nề). Những đàn bà thì kinh-nguyệt bất điều, đau đầu đến tai lăng lượt không được sự-giác, hương hoa tàn mất cả. Kể đến những đàn bà thụ-thai, con ăn chẳng ngon không giấc đêm dằng dặc thức.

Dépuratif Richelet

có thể khử các chất độc các bệnh ấy, phải dùng thuốc ấy mới phải. Hãy quí con đến người vẫn tặng nhà thuốc ấy.

Thuốc ấy chữa khỏi các bệnh ấy, thần hiệu. Có đủ các thứ bệnh ấy đều chữa được. Hãy quí con đến người vẫn tặng nhà thuốc ấy.

Bệnh nào cũng đã đau, đã chuyển sự gì mắc vào cũng như thuốc ấy thì sẽ khỏi. Nếu bệnh có mới thì bệnh giữ yên đã nữa, thì bệnh cũng mới mới bệnh càng dễ khỏi ạ.

● Tuốc « DEPURATIF RICHELET » có bán ở các hàng thuốc Tây.

Thực là công-hiệu !

Muốn cho khỏi bệnh tê bại, đau xương, xin chữa-toàn nên mua thuốc cao hiệu TỨ NGUYÊN-HIỆN, số nhà 16, phố Prince-de-Galles, ở Dapeau, mà uống, không những được chóng khỏi bệnh, mà thuốc lại rất bổ. Ở đây có nhiều thuốc trị bệnh tinh rất hay, đã chữa được nhiều người bị bệnh lâu năm đều khỏi, mà không hao sự sinh-hoạt.

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

泰 NAM-THÁI 南

26, Quai Clémenceau, 26

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)

HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp gỗ gụ, gạch xây tường và bán cả bàn ghế, tủ hòng lim, bằng gụ. Lại có nhận cả đóng các thu đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

2011 NAM-THÁI *Kính-cáo.*

LỜI MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được rõ: Bản-báo in ra để các ngài được xem cho vui, chứ không phải để kiếm lời. Vậy các ngài gửi thư hỏi về việc gì, xin cứ gửi thẳng mua thì hỏi tiền cho, hễ hỏi không có tiền gửi theo mấy mua thì Văn-quán không trả lời. Mua báo thì tiền từ rẻ bước mỗi tháng tây trở đi cho yên

---

Hỏi ban hút thuốc lá

Bất cứ người bán-quốc hay là người Trung-hoa

Nên hút thuốc lá hiệu CORONA của công-ty thuốc lá Đông-pháp làm ra chỉ để riêng cho hiệu GUIONEAUD Frères bán.

Thuốc lá ấy vấn toàn bằng thuốc lá nội hóa Algérie đem sang, giống người ta làm thuốc. Hút thuốc ấy không hại phổi.

Hút thuốc lá cũng tốt và thuốc lá hiệu CORONA không hơn kém gì thuốc lá ngoại-hóa, mà giá lại rẻ hơn. Vậy nên mỗi người hút thuốc lá nên có ý nhận và tẩy thuốc lá hiệu CORONA của nhà giá bán.

BÁN TẠI

GUIONEAUD Frères

HANOI HAIPHONG

華 PAO-VA 寶

38, Phố Hàng Bồ. Hanoi.

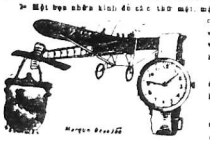
華人艾牌門前兩行內可景 要

Chúng tôi kính-trình các quí khách rõ: các may chúng tôi mới có sang 1° Một bọn đồ ngà rất tốt, như là quả cân chạm rồng, rồng, đèn rất thuốc lá, điếu, vân vân.

2° Một bọn nhẫn kính đồ các thứ mặt, mặt đen, mặt trắng, mặt vàng, mặt mỏ, là cây, vân vân. Lại có đồ ở bên kính quang bằng vàng tây, cung học vàng, gọng đồi mồi, vân vân, quí khách đem bọ mà đeo những nhẫn kính này thì hợp phép và sinh lắm tốt.

3° Một bọn đồng hồ quả quít đeo tay, đồng hồ tọa chung, đồng-hồ bàn thức, đồng hồ chăm-cầm, vân vân.

4° Một bọn nhẫn xét, đến xét, lọ xét, bút xét, bộ xét để thấy tiền nay là bậy nhanh nhẫn được và xét kính, vân vân.

5° Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc-kinh sang.

Còn thứ hàng mới sang kể hàng năm này chúng tôi xin bán bọ giá, mong cho các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Đến các đồ nữ trang, chẩm bản, ngọc ngà, vàng thì không kể, chúc các quí khách cũng đã thường cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ số nhà 24. Hanoi.

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ đi CHỢ MIỄU

Ô tức Yên-Lý chạy thẳng 4 giờ rưỡi sáng sau khi chuyến xe lửa Yên-Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-Lý đến. Ở CHỢ MIỄU Phủ-Qui đi chợ giờ chiều đến ga Yên-Lý vào khoảng 5 giờ chiều chuyến xe lửa về Vinh và đến tối.

Auto-Postale

ĐƯỜNG VINH VÀ HUẾ Ở VINH đi mỗi 4 giờ sáng đến Đồng-hà nhưng khi chuyến xe lửa vào Huế. Ở ĐỒNG HÀ ra khỏi 4 giờ sáng sau khi chuyến xe lửa thứ nhất ở Huế ra.

Công-Ty chúng tôi xin trình qui-khách biết rằng: kể từ tháng năm tháng 4 ông tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và hành-khách ở ga Yên-Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-Lý. Ở Phủ-Qui có 3 phiên cho Hồ Bưu buôn bán sẵm sửa lắm các qui-khách buôn bán ở đây đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đồng-hà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sai lầm ấy, xin liệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi cho Hiếu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare; mà đường Vinh-Đồng-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đồng-hà gare. 2012

Đó rầy lại sắp đến mùa hè, mà gần tới sắp sách ra những bệnh ngoài da bệnh ngứa, bệnh ở ... bệnh đau mắt, sưng và bệnh đau mạch máu.

THUỐC DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng để dùng cho người xứ này ngày nay thực là một thứ thuốc đến nhất vì nó trị được cả ...

Cũng lại một thứ thuốc nữa nên để ... bệnh giang mai kinh niên hoặc mới mắc.

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Goda trong sang. Hanoi.

---

số 184

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự tích Mạnh-lệ-quân, gồm Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-từ, nay xin dịch thành văn suôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

... Lệnh-bà dẫn cô ơn riêng với kẻ bạ-thần thật, nhưng kẻ bạ thần đành phụ lệnh-bà, còn bọn phụ nước. Xin lệnh-bà mau mau tự-tận, chớ khiến cho bọn tôi tớ lại phải động tay.

Phi-giao hoàng-hậu nổi giận, đập bàn mà quát mắng rằng :

— Đứa giao nô *Mã-thuần* kia ! Mày tưởng bây giờ ta không giết được mày đó chăng ! Nữ-binh đâu ! Đâm chết *Mã-thuần* cho ta !

Bọn nữ-binh nghe lệnh, đều tuốt gươm ra. *Mã-thuần* vội-vàng giơ kiếm đỡ và gọi bọn nội-giám kéo lên. Hai bên xông đột nhau, bọn nự binh thắng. *Mã thuần* thấy cơ nguy-cấp, toan lẻn ra cửa cung không ngờ *Thẩm-nhân* lại cắp ngọn giáo đứng chặn ở đấy. *Mã-thuần* lưỡng-cuống lại quay trở vào thì giữm phải đồng ở-thi, đầm đìa những máu.

Phi giao hoàng-hậu lại quát to lên rằng :

— Chớ cho bay chó để cho đứa gian-nô *Mã thuần* nó trốn thoát !

Nữ-binh nghe lệnh, tức thì xúm lại, *Thẩm-nhân* ở ngoài liền vào, cầm ngọn giáo đâm thẳng vào đùi *Mã-thuần*. *Mã-thuần* ngã lăn ra đấy.

Nữ-binh toan giơ gươm chém thì *Thẩm-nhân* giơ tay mà bảo rằng :

Chớ vội giết hắn ! Để sau này còn phải lấy cung !

Bấy giờ *Thẩm-nhân* liền nắm lấy *Mã-thuần* mà trói chặt lại. Bọn nội-giám đi theo *Mã-thuần*, còn sót người nào, đều tàng đồm kinh hồn.

Thẩm-nhân qui xuống tâu *Phi-giao* hoàng-hậu rằng :

— Muôn tâu hoàng-hậu ! nay hoàng-hậu đã bắt được đứa đầu đảng, còn bọn tây-lòng, xin rộng ơn mà xá tội cho. Vì chúng sợ uy *Mã-thuần*, bắt đắc dĩ phải theo, chứ thực không dám có lòng phản-nghịch.

Phi-giao hoàng hậu ngẫm-nghĩ hồi lâu rồi nói :

— Đáng lẽ ta giết tất cả, nhưng ta nể lời nhà ngươi mà tha chết cho, bắt chàng ró phải khiêng bỏ các tử-thi đ . Còn *Mã thuần* bấy đem giam vào một chỗ, phải người canh giữ cho cẩn-thận.

Phi giao hoàng-hậu ghi công bọn nữ-binh vào sổ, rồi toan sai người đi đò la tin tức vua *Anh tôn* thì bỗng thấy con *Nguyệt-anh* hoảng-hốt chạy đến, nét mặt tái mét.

Phi giao hoàng-hậu vội hỏi :

Báo tin gì thế ? hay là thánh-thượng cũng bị bọn đó chăng !

Con *Nguyệt-anh* miệng thở hồng-hộc, hồi lâu định-thần, mới qui xuống mà tâu rằng :

— Muôn tâu hoàng-hậu ! con giải cái ấn ngọc tỷ sang đến vườn thượng-uyển thì thấy thấy thiên-binh vạn-mã đã vây kín trong ngoài. Trời ơi ! con chẳng còn hồn-vía nào, lại phải chạy về đây để tâu trình hoàng-hậu.

Tâu xong, lại cầm cái ấn ngọc-tỷ, để lên trên long-án. *Phi-giao* hoàng-hậu nghe nói, rét mặt rầu-rĩ mà phán rằng :

— Ngày nay tất là *An-quốc* tướng-quân sinh lòng phản nghịch. Định biếm truất thiên-tử và ta đây. *Mã-thuần* tới cung ta, ta còn bắt sống được, chứ thiên-tử thì địch sao cho nổi với quân cấm binh. Bây giờ ta muốn đem quân sang cứu, lại sợ thái-hậu đã lâm triều rồi chăng. Mà sai người đi đò la thì không được tin đích thực. Chi bằng ta đem cái ấn ngọc tỷ này vào nam-cung mà nộp thái-hậu.

Phi-giao hoàng-hậu nghĩ quanh nghĩ quẩn, lại cầm cái ấn ngọc-tỷ mà ngẫm nghĩa, hai hàng nước mắt chảy xuống dòng dòng

Phi-giao hoàng-hậu vừa khóc vừa nói :

— Ngọc-tỷ ơi ! nhà-ngươi làm bạn cùng ta trong 8 năm nay, khiến cho sự quyền ta lừng lẫy khắp thiên-hạ. Ta dẫu không dám khoe đức-chính, nhưng cũng chưa đến nỗi hoang tàn, không ngờ ngày nay đất lở trời nghiêng, gặp sự nguy biến này, ấn là ta lại đem nhà ngươi mà nộp trả thái-hậu.

Phi-giao hoàng-hậu lấy tay gạt nước mắt, rồi lại ngẫm nghĩa cái ngọc-tỷ, quyến luyến mãi không nỡ dời tay.

Con *Nguyệt-anh* lại qui gần trước mặt mà tâu rằng :

— Muôn tâu hoàng-hậu ! xin hoàng-hậu mau mau trao cái ngọc-tỷ cho đưa tiện-tỳ này, kẻo lại nghe có tiếng người xôn-xao, hình như sắp đến.

Phi-giao hoàng-hậu bất-đắc-dĩ phải trao cái ngọc-tỷ cho con *Nguyệt-anh*. Con *Nguyệt-anh* sợ *An-quốc* tướng quân trông thấy, vội-vàng rón-rén lẻn trốn. Nghĩ thầm : vạn nhất *Phi-giao* hoàng-hậu bị nạn thì cái ngọc-tỷ này biết trao cho ai, âu là ta bẩy đến nam-cung xem sự-thể ra làm sao.

Nguyệt anh nghĩ vậy, đôi gót đi ngay. Khi tới nam-nội, trông thấy cửa cung hai cánh mở rộng tướng-sĩ sắp hàng hai bên, có bay phấp-phới, trông thật là một cái cảnh-tượng thái-bình vậy.

Các nội giám và các cung-nữ mới được ra, đều reo-hò mà bảo nhau rằng :

— Không ngờ lại có hôm nay !

Nguyệt-anh nấp lại phía sau tướng, đợi xem có người nào quen mặt để hỏi, trông thấy một bọn các quan văn võ triều-thần, có *Nguyễn* tướng-công đi đầu, cũng đều đứng sắp hàng ở ngoài cửa cung.

Nguyệt-anh ngẫm thầm : đây tất là các quan văn võ triều thần vào rước thái-hậu ra ngự triều, nhưng không có ngọc-tỷ thì lấy chi mà tuyên-bá quốc-chính. Ngày nay hai quốc-cữu đã mở cửa cung vào rước thái hậu thì đại-sự tất thành.

Bấy giờ 10 vạn cấm-binh hội ở chốn giáo-trường. Hai quốc-cữu cưỡi ngựa ra đến đấy, quân-sĩ trông thấy, đều qui xuống chào. Lại bắn mấy tiếng đại pháo để chúc mừng. Triều-thần-đài nỗ 3 tiếng trống hiệu, ngọn cờ rồng lấy động bỗng thấy có một quan đô đốc ở tả-ban bước ra, tên gọi *Vưu-hà*.

Triệu-phượng trao cho một ngọn cờ lệnh mà bảo rằng :

— Ngày nay nghe tin thượng-hoàng sắp về, hư-thực chưa biết thế nào, quan *Đô-man* đại nguyên-soái sợ lòng dân não-động, vậy cô ấy quyền cho anh em tôi chưởng-quản cấm-binh để phòng giữ chốn kinh-thành, kẻo quan nguyên-soái còn bận ở chốn triều-đường bàn lễ nghênh-tiếp thượng-hoàng và rước thái-hậu re ngự triều. Anh em tôi đã nhận chức này thì các tướng-quân nên phải cẩn thận. Nếu ai trái lệnh đã có quân-pháp. Bây giờ tôi nhờ tướng-quân đem một vạn quân vây kín cấm-môn, phàm các quan văn võ triều-thần, hễ một người nào ra lọt, quyết phải lấy đầu tướng-quân đó !

Vưu-hà vâng mệnh, tức khắc đem quân đi. *Triệu-phượng* lại lấy 4 ngọn cờ lệnh trao cho 4 quan đô-đốc khác mà bảo rằng :

— Bốn vị tướng-quân cứ ! Tôi nhờ bốn vị tướng-quân đem quân đi tuần liễu khắp 4 mặt hoàng-thành, nghiêm cấm trong ngoài không được qua lại. Cách 3 hồm sau, rồi mới được mở cửa...

(Còn nữa).

Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Luận

Năm thứ MƯỜI MỘT — Số thứ 1838 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ TƯ 9 MAI 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au con-